

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

3 Nunquid debeat quisque contumelias æquanimiter sustinere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

suevit, contumelia vero ex in plurimum nascitur, eo quod maximam habet connexionem ad eius finem: Ira namque finis est vindicta, atque vltio, & nulla est prætentior compendiosiorque via ad vlticem dunt, quam contumelia. Qui enim potens non est, vt se vindicet, aurid non audet, statim in contumelias prosilit, vt feminarum ingenium testimonio est, per hoc enim quod quis verbis alium pessundat, quodamtenus animo satisfecit suo.

Ad primū arg. Aristot. 4. Ethic. cap. 8. estenus est virtutis eutrapelias, quatenus intra limites moderatæ facietie continetur quando scilicet vrbauitatis venustas in cōiūto adest secundum illud supra citatum Cicer. Maledictum si petulantius iactatur, conuittium, si facietius, vrbauitatis nominatur. Quare isti aulici scurræ neutiquam perimendi sunt (commatibus vii, quæ plus amaritudinis afferūt, quam salis. Sic enim rufus mouendus est, vt bilis non concitetur. Ad secundum responderetur, quod sicut verbis gratia disciplinæ vii licet; ita & moderatis verbis, quæ suo aere delinquentis animum nonnullo dolore afficiunt. At verum vt August. li. de sermone Domini in monte, admonet, raro sunt huiusmodi amarulentæ obiurgationes adhibendæ. In solutione tertij adhibendus animus est, ad intelligendum illud verbum, quod D. Tho. tractauit 12. q. 88. arti. 2. vbi docuit mendacium iocosum, quod genere suo est veniale, posse ex fine fieri mortale, vt si referatur vel ad adulescentium, vel ad infamiam alterius: mortale autem ex genere, quod factio committitur vt furtum, ad quemcunque finem referatur, etiam si fiat ad dandam elemosynam, est mortale. Ita que sententia D. Tho. est quod intentio finis, licet veniale pertrahere possit ad mortale, non tamen mortale vsque ad veniale extenuare. Haud tamen negandum est, quin quod genere suo est mortale, possit vel ex leuitate materiæ, vel ex susceptione fieri veniale. Contumelia vero (vt iam dictum est) quoniam significatione committitur, quæ ex intentione procedit, licet sit genere suo mortalis, nihilominus potest ex ipsa intentione fieri venialis, quin verò aliquando laudem habere virtutis.

Ad quartum iam satisfactum est con-

clusionem. Est enim contumelia filia iræ, non autem superbiæ, nam peccatum quod ex alio nascitur, ad eundem debet ordinari finem, contumelia verò non ordinatur ad exaltationem, qui est finis superbiæ. At tamen superbiæ disposita ad contumeliam nam qui elatus est, facile alios spernit, & ideo ait Sapiens, Vbi superbiæ, ibi cōtumelia. Et rursum quia contumelia furor rationem obnubilat, addit dicens: Stulti mitceantur contumelias.

ARTICVLVS III.

Virum debent quisque contumelias æquanimiter suscipere.

Postquam de illata contumelia dictum est, sequitur vt dicamus quomodo sit ferenda. Est enim argumentum quod id non sit virtus, qui enim probra, conuittiaque sustinet obloquentis, audaciam atque petulantiam eius sonet, quod reuera nullū est virtutis officij. Secundo arguitur: Plus se quisque diligere tenetur quam alterū, atque adeo honorem suum, pluri pendere quam alienum, nemo autem ferre debet, vt se præsentie honori & fama amici detrahatur, secundum illud Prou. 26. Qui imponit stulto silentium, iras mitigat, ergo nullus sua ipsius gloria sustinere debet. Tertio: Nemi licet se priuam vindicare: qui autem æquo animo spumam contumeliosius sustinet, se de illo vindicat, quatenus eum spernere proficitur, secundum illud Chryloto. super Mat. h. Si vindicari vis, sile, & funestam illi dedisti plagam, ergo id non licet. In contrarium est illud Ps. Qui inquirebant mala mihi, locuti sunt vanitates. Et subdit: Ego autem tanquam surdus non audiebam, & tanquam mutus non aperiens os suum.

Ad quæstionem duabus receptissimis conclusionibus responderetur. Prior: Vnus quisque tenetur animum contumelijs ferendis habere paratum, vbicunque fuerit expediens, non tamen ea semper ferre. Probatvr vtraque conclusionis pars: Patientia, vt in his, quæ contra nos fiunt, sic & in his, quæ contra nos maledicuntur necessaria est, in his autem quæ contra nos fiunt.

sequa

Primū

argu

Secūda

Tertiū

Prima

Probō

August. sunt tantum est necessaria in animi preparatione, secundum expositionem Augustini super illud Matth. 5. Si quis te percusserit in una maxilla prebe illi, & alteram, preparatio autem animi cum affirmatio precepto iubeatur, non obligat pro quocumque tempore, sed pro illo art. quod id ratio exegerit, ergo & animum debemus habere paratum, & tamen non semper re ipsa tenemur contumelias tacite ferre: Id quod ipsius Redemptoris exemp'o edocti sumus: Nam & a percussente se rationem rogavit dicens, Io. 18. Quid me cedis? quod non nullam reprehensionis effigiem pre se ferebat. Posterior conclusio Quandoque oportet illatam contumeliam repellere. Probat duplici ex capite: Primo quidem propter bonum eius, qui contumeliosus est: nempe ut tumentis eius animi insolentia reprimatur, ne illis iniurijs assuecat, secundum illud Prou. 26. citatum, & secundum aliud ibidem. Responde stulto iuxta stultitiam suam, ne sibi sapiens videatur. Secundo, propter aliorum bonum, tam circumstantium, quam absentium, qui contumelias affectum, nonnunquam solent minoris reputare, atque adeo eius doctrina & monitis minus inde proficeret. Vnde Grego. super Ezechiel homil. 9. Hi quorum vita in exempla imitationis est posita, debent si possunt detrahentium verba comperere, ne eorum predicationem non audiant, qui audire poterant, & ita in pravis moribus remanentes, bene vivere contemnat. Hic primum omnium arbitror apud D. Tho. animaduertendum esse quod lib. proximo quest. 6. verum iudicauimus, nempe licere cuique saltem priuato, fame suae lesione infamatori remittere. Nam si eis qui honorem nostrum contumelias denigrant, resistere non tenemur, non est cur semper teneamur splendorem fame nostrae alia vi sustentare, quam officii virtutem vacando. Hoc an em solenne membrum prioris conclusionis, videlicet quod tenemur animos habere paratos ad ferendas contumelias, vbi id ratio tulerit, non nihil explanationis desiderat. Et primo queritur, vtrum preceptum sit habere semper voluntatem, hoc est actuale, propositum ferendi iniurias inferendas pro loco, & tempore. Nam preparatio talem actum significare videtur. Respondetur id non esse necessa-

rium, nam precepta affirmatiua sicut non obligant pro quolibet tempore ad externa opera, ita neque ad intimos actus, sed satis est non habere propositum contrarium, atque in genere propositum feruare mandata, nam illius virtute includitur hoc propositum. Et est animaduertendum huiusmodi preparationem non solum esse necessariam ad non vindicandas auctoritate priuata illatas iniurias, nam id certissimum est nemini licere, ut supra dictum est, sed ad non resistendum, vbi resistentia sine graui scandalo & ingenti detrimento fieri nequit, & vbi ratio fidei & boni publici sustentationem exegerit. Quare qui in animo gerit de quacumque contumelia se vindicaturum, & cuiuscumque, circa delectum oblitum, in illa uel perditionis. Atam circa illos casus quisque potest & priuatum cum virtutis moderamine resistere, & per publici potestate iuris ordine vindicare se. Quare autem an circa casus necessarios, dum quis possit resistere, consilium semper sit non resistere, apparet enim id esse consilium cum sit misericordie opus. Sed ad hoc iam posteriori conclusione negante responsum est. Vtrumque enim simul consilium sapiens, scilicet & ne respondeamus stulto iuxta stultitiam suam, ne efficiamur ei similes, & ut sus ut respondeamus ei ne videatur sibi sapiens. Quapropter prudentia perpendiculari librandum est quando contumeliam nobis respondere oporteat, quando vero minimam. Est enim ei respondendum quando ratio correptionis fraternae id decere monstrauerit, tunc enim preceptum charitatis est animum eius sedare, eum que sui furoris & stultitiae admonere. Sed enim maior cura nobis adhibenda est nostrum, scilicet alterius furor nostrum excutere, & qui comperere alium deberemus, simili nos impetu feruentes eum potius irascimus. Leuiter ergo admonere eum debemus ostendendo absque causa, & ratione concitari, exemplo nimirum Christi, qui tantum dixit: Cur me cedis? hoc est nullam habebas credendi causam. Quando vero contumeliam contra honorem fidei & religionis iactantur, tunc vicissim religio est acriori obiurgatione contra vi. Hoc enim refertur, quod Paulus Galatas inuentos appellauit, & Christus alios stultos, atque alios generationem nequam,

Vltima conclusio.

Grego.

Priuat? quique potest esse fama illatam remittere.

Quest.

Responso.

QVÆSTIO X.

DE DETRACTIONE.

San. Thom. 2. 2. quæst. 73.

ARTICVLVS I.

Vtrum detractio sit denigratio alienæ famæ per occulta verba.

ost contumeliam, qua derogatur honori, sequitur de detractione, per quam famæ detrahitur. Et primo circa eius quidditatem quæritur vtrum sit denigratio alienæ famæ per occulta verba. Arguitur enim a parte negativa: Occultum & manifestum circumstantiæ sunt non constituentes eorum species: in definitione autem id tantum poni debet, quod ad speciem pertinet: ergo non est quod in definitione detractionis ponatur occultationis differentia. Secundo arguitur: Fama est publica illustri que notitia: ergo per id, quod occultum est, non denigratur. Quare detractio, quæ fit per occulta verba, non est famæ contraria.

Primum argu. a parte negativa.

Secundum.

Tertium.

Tertio: Detractio idem est quod subtractio, & demptio ex aliquo toto: contingit autem famam denigrari nihil veritatis subtrahendo, sed occulta propalando crimina, ergo non idem est detractio quod famæ denigratio. In contrarium est illud Eccl. 10 Si mordeat serpens in silentio, nihil eo minus habet, qui occultè detrahit: ergo occultè mordere alienam famam est illi detrahere.

Vnica conclusio.

Probatio conclusio.

Ad quonem vnica sufficit conclusio, quæ ex superiori q palam consequitur. Detractio est occulta denigratio alienæ famæ. Conclusio iam ex superioribus ostensa est. Enimvero sicuti facti noceri alicui bisariam solitum est, vt in furto & rapina ostendebamus, nempe aut per manifestam vim aut per subdola læsionem, ita et & verbo vsu venit. Nam manifestè quis alteri per contumeliâ nocet, occultè autè, per detractionem. Qui autem in alterius conspectu manifestis verbis in eum inuehit, pariter dedere eum se proficitur, quapropter honorem eius, vt diximus, ex professo lædit. Soto, de Iust. & Iu. 11 3 Qua

quam, & prauam. Personæ autem publicæ etiam propter suum proprium honorem, videtur esse, debent conuictis resistere, vt potest quædam honor necessarius reipublicæ est: priuata autem licet non teneantur, possunt tamen. Postrema autem superest dubitatio, vtrum quando resistere licitum est, tunc fas sit pro vna suscepta contumelia aliam reicere. Appellat me quispiam latronem, appello eum sicarium. Notat meum genus, noto ego suum ingenium & mores: Respondetur in primis nunquam licere crimen falsum alteri obijcere: esset enim mendacium, idemque perniciosum. Præterea neq; crimen, defectumve vllum, vel occultum vel publicum per modum vindictæ, licet in conuictorem respicere: sed tantum per modum defensionis vim repellendo. Hoc est: Non licet illi obijcere crimen quod impertinens est ad obterendam eius auctoritatem: sed illud prius, quod ad id est necessarium: vt si dicam eum esse hominem mendacem, & ad eius confirmationem patefaciam aliqua eius mendacia, vt in eo quod mihi impingit de fringat ei fides. Si autem me appellat concubinarium, non licet mihi eum appellare latronem: sicut neque ius est percipientem repercutere. Ad primum igitur argumentum iam responsum est, q licet audaciam conuictiatis in verbis comprimere, ne videatur se his sapiens: non tamen acerbis, ne efficiamur ei similes. Ad secundum dicitur, q quæ ei respondemus qui contumelias in alterum iacit, non videmur ex nimio amore nostri id facere, sed ex charitate, tam contumeliantis, quam eius qui contumelias perfert: & ideo id facere semper est officium. Quando vero contumelias nostras propulsumus: tunc non tam charitatem colere videmur quam nostræ superbiam succumbere, & iracundiam irritare. Quare tunc sapius consilium est tacere. Ad tertium denique respondetur, quod si quis contumelias suas audientibus tacere, eo scilicet animo vt alterum quasi spretum ad iracundiam exagitarer, peccatum esset vindictæ: si autem sibi consulens taceat, & virtuti obsecundat, licet sciat alterum inde peius concitandum, nihil sua referre debet, & hoc est qd Chrysostomus ait secundum Sapientis consilium, Eccl. 18. Non linges cum homine lingua tuo: & non struas in ignem illius ligna.

Ad primam arg.

Ad secundam arg.

Ad tertiam arg.